

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ellen Marie Lunds forfædre og familie:

1.generation:

1a: Peter Lauridsen Lund:

* 2-10-1814, gårdejer i Ganderup, Fole sogn, + 13-4-1866 i Fole.

1b: Iver Lauridsen Lund:

* 29-4-1817, + 23-3-1871, ejer af Lundsgård i Lille Nustrup.

1c: Hans Lauridsen Lund:

* 26-9-1820, + 5-8-1880, ejer af fødegården i Store Nustrup.

1d: Jørgen Lauridsen Lund:

* 21-3-1822, + 24-8-1823.

1e: Ellen Marie Lund:

* 25-8-1825, + 29-1-1912, gift med gdr. **Johannes Mikkelsen Lund**, Harreby og Sdr. Gørding (1821-1889).

Forældre:

2: Lauritz Pedersen:

* 22-2-1788 i St. Nustrup,

+ 20-2-1875 i St. Nustrup.

Gift ved huskopulation i St. Nustrup 24-7-1814 med

3: Maren Buchholz:

* 8-5-1786 i Oksbøl, Gl. Haderslev sogn,

+ 13-11-1862 i St. Nustrup.

Lauritz Pedersen overtog landboelsstedet efter faderen 22-4-1835 mod at give ham aftægt. Gårdens folium var i Gram herreds skyld- & panteprotokol s.829.

At han og Maren Bukholt blev viet ved huskopulation eller "i huset", betød, at vielsen ikke skete i kirken, men hjemme, noget der mest var en skik i finere kredse i byerne, men det kunne også forekomme på landet. Familien har måske følt sig højt på strå p.g. af velstanden. At så bruden lagde an til barsel ret hurtigt efter bryllup`et betød vist mindre, det skete ret tit den gang. Fra Oksbøl medbragte hun en helkiste og en halvkiste fra Buchholzfamilien samt en dragkiste.

Det gamle landboelssted bag Kræmers aftægtshus for 1912

Laurids Pedersen var efter sigende en dygtig landmand. Han købte en hel del jord op bl.a. to parceller fra Nustrup præstegård og Hans Hansen Bondes ¼ ejendomsgård i Nustrup, således at bolsstedet med tiden blev til to gårde. Han var også glad for at plante, havde et stykke skov i det såkaldte "Nustrup skov", hvor han gik og "plystrede", som datterdatteren Magdalene senere beskrev det. Line i Harreby skrev i 1916 i et brev til farbror Henne, da han var inde som tysk soldat, at de havde set i avisen, at Laurids Lunds tidligere skov i Nustrup med mange gode træer var til salg. Det var

hendes mor ked af at høre, for der gik hendes bedstefar altid og plystrede. Hans kone, Maren Buchholz, var født på den gård i Oksbøl, der ligger lige over for vejen fra Haderslev. Den havde været i slægtens eje i fire generationer. Det fortælles, at hun både var skrap og stærk. Hun kunne bære en tønde korn = 100 kg på loftet på sine skuldre.

På Lauritz Pedersens gamle dage, da han var kommet på aftægt, og da hans kone var død og ikke kunne styre ham mere, blev han noget drikkædige. Undertiden tog det sådan overhånd, at svigerdatteren, der godt kunne blive noget hvas, ikke ville passe ham, og så gik der bud til Harreby, at nu kunne de få ham derover, men da Ellen Marie åbenbart ikke havde megen lyst til det, blev hendes store døtre, Magdalene og Marie, sendt til Nustrup for at passe bedstefaderen. Så kunne de samtidig gå i skole ved siden af gården. Skolen lå lige overfor på "lille Forte".

Det fortæltes, at den gamle sad i sin aftægtsstue og rugede over sit chatol, hvis ene skuffe var fyldt op med blanke dalere. Når så børnebørnene kom derind, sagde han til dem, der var opnævnt efter ham og hans kone: "I er af mi' slav, I skal have en daler". De andre måtte nøjes med at se på ! Desværre er der ikke bevaret nogle skifteprotokoller fra Sønderjylland fra tyskertiden, det kunne have været interessant at se, hvad der var i sådant et bo. Jeg har arvet hans "ølkrus", som er et gammelt lustrebæger, gyldent brunt med blå dekoration.

Ølkruset

Maren Buchholz's dragkiste

Med hensyn til at drikke, så var sønnerne Hans og Iver stærkt forfaldne dertil, noget de skulle have lært under deres deltagelse i Treårskrigen 1848-1850. Det var så slemt, at de begge døde deraf. Da Iver døde, skrev præsten i kirkebogen, at han var død af et slagtilfælde i delirium, og det var jo store ord. At de alligevel kunne klare hver en gård, skyldes jo nok tiden og dygtige koner. I parentes bemærket, så var Laurids Lund indkaldt som garder, og det var jo en storhed uden lige. Men lidt af glansen gik nu af, da Laurids blev træt af det, og så måtte "fatter" købe ham hjem.

Det var ikke noget, hans døtre Ellin og Hanne talte om, men jeg har hørt flere af deres fætre og kusiner fortælle det med ikke så lidt skadefryd i stemmen ! Mikkell og Hans Therkildsen skal have ligget soldater i Fredericia, de var jo født danske, og skulle som sådan være danske soldater. Jeg har aldrig undersøgt lægdsprotokollerne, men både Mikkell og Laurids Lund og Hans Therkildsen optrådte som unge i 1870 til fordel for Danmark, hvilket findes på Rigsarkivet i København.

Lauritz Pedersen købte jord fra Præstegården, 2 af 5 parceller, 18-5-1808 for 500 rdl, og Hans Hansen Bondes 1/3dels ejendomsgård i Nustrup 14-6-1826, hvori der var en gæld på 300 rdl til hans farbror, Jørgen Lauridsen og en gæld til Den kongelige Statsgældsdirktion på 500 rdl. Han solgte gården med bygninger og 57 ½ tdr. land til Thomas Frandsen Hjuler i Gabøl og beholdt selv resten på 67 ½ tønde land, som egentlig skulle have været bebygget, men endte med at blive drevet sammen med hans eget kådnersteds 17 tdr. land, da han overtog det i 1835. Han kunne altså aflevere to gårde til to sønner, idet Hans fik fødegården 31-10-1853 på omkring 85 tdr. land og Iver fik 2-4-1852 den såkaldte "Lundsgård" i byens vestende i Lille Nustrup, som var sammenlagt af de to

parceller fra præstegården, som han havde købt som ung mand i 1808 på o.19 og o.13 tdr land samt to kobler fra kådnerstedet nr.67 i Nustrup med skov, ”Skovlykke” og ”Skov” kaldet, på o.58 tdr. land, i alt 90 tdr land, som han skulle betale faderen 500 rdl for, hvilke skulle betales efter 5 år og forrentes med 3% årligt. Han byggede den såkaldte Lundsgård på jorden. Overdragelserne findes i Gram herreds Skyld- & Panteprotokol 1, 3 & 4 fol.825, fol.3124 og fol. 4905, Bibog nr. 19 s.582, 30-10-1853.

Da sognet 6.oktober 1844 indbød til en stor folkefest på Fjellumhøj mellem Nustrup og Kolsnap i anledning af kronprins Frederiks (Frederik II) fødselsdag var Lauritz Pedersen med i festbestyrelsen. Festen samlede omkring 4.000 deltagere mellem kl.4 eftermiddag og til hen imod midnat til tæller og sang og med beværtertelte på festpladsen. Den var en stor succes, men blev nu ikke gentaget.

Han overdrog landboelsstedet & den tilkøbte gård til sønnen Hans og hans hustru, Marie Nielsen Lund, en kusine til Johannes Mikkelsen Lund i Harreby, imod aftægt for sig og konen. De skulle betale 1280 rdl, hvoraf de 800 rdl var gæld i gården, mens de 480 rdl foreløbig blev stående til en forentning på 3% årligt. Hvor faderen kunne nøjes med ”et lille kammer”, blev der nu indrettet fem fag aftægtslejlighed i stuehusets vestre ende, idet der blev inddraget en del af syd enden af den vestre lade, hvortil man havde fælles indgang med gårdens beboere gennem en to fags port. Det angives ikke, hvad de skulle have med af møblement, men der var stadig solid velstand til stede, hvilket også ses af de gamle egetræsmøbler, der stadig er bevaret i familien. Da datteren Ellen Marie blev gift, fik hun et så stort udstyr med, at hendes døtre også kunne bruge af hendes kjoler efter hendes død. Og hendes far gav de unge en sølvpotageske, hvorpå hans navn, ”Lauritz Petersen i Nustrup”, og vielsesåret 1847 var skrevet.

Til underholdning skulle de årligt have 12 skp rug, 6 skp boghvedegryn, 6 skp bygmalt og 6 skp byg til mel og gryn. Alt skulle være i gode, tørre og rene varer, der frit skulle fragtes til og fra møllen og frit males. Halvdeles skulle leveres til Mortensdag, halvdelen til Majdag. Til hver Mortensdag 2 lispund godt, tørt røget flæsk, 1 pund humle, 1 skp salt og 1 lispund rent, skagler hør, og så skulle aftægtsyderen sætte en skæppe kartofler til de gamle hvert år på marken sammen med gårdens egne kartofler. Til kålhave skulle de gamle dels have halvdelen af gårdens kålhave dels halvdelen af kålhaven i den søndre toft med fri adgang over toften. Hvis de gamle ikke selv kunne klare arbejdet, skulle aftægtsyderen frit dyrke og gøde jorden i rette tid for dem. De gamle måtte nu og i fremtiden efter eget valg udtage en af besætningens køer, som skulle erstattes af en anden, enten når den blev uskikket til malkning eller døde, og den skulle græsses og fodres med gårdens bedste køer. I den tid den dagligt gav under 1½ kande mælk, skulle de dagligt have 2 kander mælk fra gårdens besætning, og kunne de ikke selv klare at malke den, skulle gårdens ejer lade gøre det og levere dem mælken. Koens kalv tilhørte aftægtsfolkene. Lidt sparsommelighed var der alligevel til stede. I aftægtskontrakten står, at aftægtstagerne havde lov til at holde 2 a`3 høns.

Til ildebrændsel skulle de hvert år have et læs godt bøgetræ, 10 læs flaver og 2 læs gode tørv, alt frit og til rette tid hjemkørt. Sønnen Iver skal være broderen behjælpelig med at grave, røgte og hjemkøre tørvene.

De gamle skulle have fri befordring med en velbespændt vogn 4 gange årligt til kirke og 4 gange årligt til købstaden eller til besøg hos deres børn.

Laurits Pedersens potageske 1847

I sygdomstilfælde og alderdoms svaghed skulle de gamle ydes fri forsvarlig pleje og opvartning, ”hvortil der skulle holdes dem et tyende, som gårdens besidder giver kosten, men sønnen, Iver Lauridsen Lund, lønnen”.

Når de gamle døde, skulle de to sønner, Hans og Iver, i fællesskab besørge deres begravelse på en krist sømmelig måde efter egnens skik og brug.

Hvis de gamle ønskede at flytte andet steds hen, skulle de i stedet for naturalier have 64 rdl sølv mønt årligt, halvdelen til Mortensdag, halvdelen til Majdag.

Maren Buchholz's halvkiste

Maren Buchholz's helkiste

Historien bag de to kister, som stadig er i familiens eje to steder med originale nøgler og de såkaldte ”stole”, de løse ”ben”, som kisterne står på, er den, at Maren Buchholz's far nok var så økonomisk trængt, at han ikke formåede at give hende det egetræschatol, hun skulle have med som udstyr, og i stedet fik hun fætteren Knud Buchholz's to kister, en helkiste med målene: længde 160 cm, højde 78 cm og bredde øverst: 69 cm, nederst: 67 cm, som oprindeligt stod bemalet som halvkisten, men blev restaureret i 1970, hvor den nuværende bemaling dukkede frem. I midtfeelterne står **VKS** som spejlmonogram og årstallet **1773**, hvilket betyder Knud Buchholz's mor, Valborg Kirstine Schytt (1761-1782), gift med Hans Jepsen Buchholt (1754-1836) i Erlev.

Halvkisten eller ”skrinet” har målene: længde 112 cm, højde: 60 cm, bredde: 56 cm. I midtfeelterne står **KB** og **1782**, hvilket betyder Knud Buchholz (1782-1852) gårdejer i Erlev, Gl. Haderslev sogn og antagelig i en periode efter moderens død opdraget hos farbroderen og tanten i Oksbøl, på hans fars fødegård, så kisterne derfor er endt her.

Maren Buchholtz var ung pige i Nustrup præstegård i marts 1810, hvor hun var fadder i Bæk.

Børn:

a: Peter Lauridsen Lund:

- * 2-10-1814 i Store Nustrup, Nustrup sogn,
- + 13-4-1866 i Vestergård, Ganderup, Fole sogn.
- Gårdejer på Vestergård i Ganderup fra november 1858.

b: Iver Lauridsen Lund:

- * 29-4-1817 i Store Nustrup, Nustrup sogn,
- + 23-3-1871 på Lundsgård, Lille Nustrup, Nustrup sogn.
- Ejer af Lundsgård. Lille Nustrup

c: Hans Lauridsen Lund:

- * 26-9-1820 i Store Nustrup, Nustrup sogn,
- + 5-8-1880 i Nustrup.
- Ejer af fødegården i Store Nustrup.

d: Jørgen Lauridsen Lund:

* 21-3-1822 i Store Nustrup, Nustrup sogn,
+ 24-8-1823 i Nustrup.

e: Ellen Marie Lund:

* 25-8-1825 i Store Nustrup, Nustrup sogn,
+ 29-1-1912 i Harreby, Sdr. Hygum sogn.
Gift med gdr. **Johannes Mikkelsen Lund**, Harreby og Sdr. Gørding (1821-1889).

Bedsteforældre:

4: Peder Lauridsen:

* o.1752 i St. Nustrup, se ovenfor,
+ 31-1-1839 i St. Nustrup, 87 år gl. og blind.
Skoleholder og kniplingshandler i St. Nustrup til vielsen.
Gift i Nustrup 27-10-1786 med

5: Ellen Kæstensdatter:

* o.1751 i St. Nustrup på denne gård,
+ 17-1-1824 samme steds.

Børn:

a: Lauritz Pedersen: * 22-2-1788, eftermand på gården.

b: Kæsten Pedersen Lauritzen: * 24-1-1791, + 13-11-1791.

Egetræskiste med jernbeslag fra gården

efter kontrakt af 17-12-1787. Ifølge Gram herreds tingbog ser det ud til, at gårdene i Nustrup sogn blev købt til selveje i foråret 1795.

Ifølge Gram herreds Formynderbog 1771 ff. s.222, arvede Peder Lauridsen efter kontrakt af 26-2-1763 86 rdl efter sin far, som formynderen, Peder Christensen i Nustrup, bestyrede. Han fik dem udbetalt 28-11-1772, da han var "over 21 år gammel". Han var 20 år gammel i 1771. Ifølge Haderslev amt, Udskiftningsakter for Nustrup 1780-1803, var han skoleholder i Nustrup, da byens jorder blev udskiftet i 1780, således at skolen fik sit egen mark til udsæd af 3 tønder havre. Desuden hede, tørveggravning og mose.

Gram herreds fæsteregister 1787: Peder Lauritzen at fæste Carsten Pedersens fæstegård i Nustrup sogn og by

Peder Lauridsen sad som ejer af ejendommen i Nustrup til 1835, hvor han var over firs år, enke-mand og blind, så det havde længe været sønnen og hans familie, der stod for ejendommens drift, ligesom sønnen drev en hel del jord i sognet. Det fortaltes i familien, at Peder Lauridsen havde tjent en del penge ved at handle med kniplinger, og når man læser hans aftægts-betingelser, får man også indtryk af, at der var solid velstand i ejendommen, selv om den kun benævnes som et halvt tofte-gods eller landbol.

Ifølge Haderslev amt, Udskiftningsakter for Nustrup 1780-1803 gik Nustrup bys 8 landbolsmænd sammen om at udskifte deres jorder af fællesskabet i maj 1803. Jorden blev boniteret og delt, således at hver mand fik græsning til 2 ¼ ko. Peder Lauridsen tog det vestligste stykke land ind mod

Nustrup bymark, og han skulle derfor også holde gærdet her ind imod vedlige, dog mod en ”billig” betaling af de øvrige bolsmænd. Udover den dyrkede jord fik hver mand et stykke hede op til jordstykket, samt adgang til det stykke jord, hvor der blev gravet mergel. Desuden fik hver mand adgang til tørvegravning i mosen og adgang til at vande sine kreaturer i mosen og mergelgraven. Alt i alt fik han 19 tønder og godt 6 skæpper land til sin ejendom med en bonitet på 4 tønder og godt 1 skæppe. Der findes bevaret et fint udskiftningskort herom på Rigsarkivet i Aabenraa.

Som aftægtsstue skulle han have et lille kammer ved bryggerset, men i dette lille kammer medtog han en af gårdens bedste senge med fire lagner, en jernkakkellovn og et fyrbækken til opvarmning, en ”timeviser”, et chatol, et bord med to stole og en lænestol, et skrin foruden tre sølv spiseskeer og to sølv theskeer, et sølvbæger og en sølv stob.

Sagerne skulle tilfalde sønnen efter faderens død undtagen chatollet, som sønnesønnen Peder skulle arve. Og så var der den lille krølle i aftægten, at døde sønnen før faderen, skulle sønnesønnen Peder arve alle tingene. Til sin underholdning skulle han årligt have 2 tdr rug, 1 td boghvedegryn, 2 skp byggryn, 2 skp bygmel, 1 td malt, 2 pund humle, 1 skæppe salt, 2 lispund røget flæsk, 4 lispund røget kød og en håndskilling på 3 rdl 19 skil. Dagligt skulle han om sommeren have 1½ kande nymalket mælk om vinteren 1 kande og ugenrligt 1½ pund smør. Han skulle have fri fornøden ildebrændsel og lys og fornødne klæder af ulden og linned.

Aftægtsyderen skulle betale hans offer og ekstraskat.

Alt dette faldt tilbage til gården ved hans død. Han skulle have 1/3 af kålgården til sit brug, og efter døden en krist sømmelig begravelse.

Nu var han imidlertid både gammel og affældig, da han endelig slap grebet om ejendommen, så han var på mål og mad med familien, som holdt en pige til at passe ham og sørgede for vask af hans tøj. At han var affældig fremgår af slutningen på overladelsesdokumentet, hvor der står: ”At forestående gamle mand, Peder Lauridsen, af mangel på syn ej selv har kunnet underskrive nærværende kontrakt, men at han derimod med påholden pen i min nærværelse har skrevet sit navn, bevidnes. Nustrup, d.19.maj 1835. Brøchner, stedets præst”.

Inden han blev gift, havde han været skoleholder i Nustrup skole, der lå lige overfor ejendommen på ”Lille Forte”. Ved hans trolovelse 15.august 1786 benævnes han ”velagte unge karl” og ved vielsen kaldes han skoleholder i Nustrup. Han var født på en gård lidt længere østpå i byen, som broderen Jørgen havde. Hans Gram havde den i 1881.

I kirkebogen har præsten skrevet følgende:

B. Sivers ”Guds Raad til Salighed” givet af Laurits Christensen og hustru i Høbroe er af mig i dag den 4. April 1775 skoleholderen Peder Lauridsen i Nustrup skole afleveret til ungdommens brug og nytte. Testerer J. Wang. Peder Lauridsen var altså skoleholder her fra før 1775 til efter 1786.

Morter og lysestage fra den gamle gård

6: Iver Jepsen Buchholtz: kgl. fæster fra 1776 og sandemand i Oksbøl, Gl. Haderslev sogn.

* 18-2-1748 i Oksbøl,
+ 13-6-1814 i Oksbøl, 66 år gl. på sin fødegård.
Gift i Gl. Haderslev 16-6-1780 med

7: Maren Jørgensdatter:

* 17-4-1757 i Skovbølling, Bjerning sogn
+ 15-4-1847 i Stevelt, Øsby sogn.

Børn:

a: Anne Kirstine Buchholtz:

* 10-4-1781,
+ 4-11-1849 i Bæk, Nustrup sogn.
Gift i Nustrup 22-10-1806 med
husmand **Thomas Hansen Krag**, Nustrup sogn, + 29-4-1861, 77 år,
i Bæk hos sønnen **Jeppe Thomsen Buchholtz**, senere snedker i Stenderup, Toftlund sogn.

Børn:

1: Kirstine Enemærke Thomasdatter:

*25-10-1807 i Bæk.

2: Iver Thomsen Buchholtz:

* 18-3-1810 i Bæk.

3: Anne Cathrine Enemærke Thomasdatter:

* 9-8-1812 i Bæk.

4: Hans Thomsen Buchholtz:

* 23-2-1815 i Bæk.

5: Jeppe Thomsen Buchholz:

* 9-10-1817 i Bæk, + 4-12-1817.

6: Maren Thomasdatter Buchholtz:

* 7-1-1819, gift i Haderslev 29-11-1851 med værtshusholder i Haderslev **Andreas Hansen Hjort**.

7: Jeppe Thomsen Buchholtz:

* 29-12-1823 i Bæk, bosat i Bæk 1861, senere snedker i Stenderup, Toftlund sogn.

b: Marie Dorothea Buchholtz:

* 30-4-1783,
+ 30-5-1868 på Christine Frederikke Stiftelsen i Gl. Haderslev, begravet i Stepping. Gift i Stepping 17-7-1813 med gdr. **Nis Mikkelsen**, Højrup, Stepping, + 16-7-1849 i Højrup, 93 år gl. Søn: **Henrik Bruhn**: * 17-7-1817, + 14-7-1874 i Højrup, Stepping, husmand . Gift dér 1860, 1 datter **Marie Dorothea Bruhn**: * 11-10-1861, + 3-5-1900 ugift i Stepping.

c: Maren Buchholtz: se nr.3.

* 8-5-1786, + 13-11-1862, gift med gdr. **Laurids Pedersen** i Nustrup.

d: Gyde Cathrine Buchholtz:

* 5-5-1790, + 11-3-1864 i Gl. Haderslev.

Gift i Gl Haderslev 7-6-1812 med
arbejdsmand **Jens Danielsen** i Gl. Haderslev + 2-6-1857. 1 søn.

e: Jeppe Buchholtz:

* 15-7-1793, eftermand på gården, som han gik fallit med o.1823,
+ 23-8-1887 som aftægtsmand i Halk.

f: Anna Sophie Cicilia Buchholtz:

* 8-7-1798,
+ 27-1-1885 i Stevelt, Øsby sogn,
Gift i Gl. Haderslev 28-12-1822 med

Frederik Paulsen:

* 15-9-1796, + 16-10-1874, gårdejer i Stevelt. Mange børn.

g: Hans Jørgen Buchholtz:

* 27-1-1803,
+ 15-9-1864 i Grarup. Arbejdsmand, boede ved Grarup kirkegård.
Gift i Grarup 3-12-1858 med **Gertrud Marie Hansen**. Ingen børn.

Overdragelsesdokument (i uddrag) mellem Maren Jørgensdatter og Jep Buchholz: Afdøde gårdejer og sandemand Iver Buchholz' bo blev registreret og opgjort 7. & 8. oktober 1814, hvoraf det fremgik, at gælden langt oversteg værdierne. Den ældste søn, Jeppe, skulle overtage gården og give moderen aftægt, men samtidig skulle han overtage både den protokollerede og den uprotokollerede gæld. Samtidig skulle han udrede følgende til sine søskende:

1: Hans Jørgen, som var 11 år og umyndig med formynderen farbroderen Knud Buchholz i Erlev. Han skulle have 200 rigsbankdaler i sølv, som skulle forrentes med 4% årligt fra hans fyldte 15. år og udbetales, når han fyldte 21 år. Desuden skulle han i udstyr have et egechatol med overskab og en seng med tilbehør, og desuden skulle han have frit og forsvarligt ophold på gården med føde, klæder og fornøden skolegang, til han var blevet konfirmeret. Samtidig skulle han hjælpe broderen med alt forefaldende arbejde på gården.

2-5: Anna Sophie Cecilia, som var 17 år og umyndig med formynderen Nis Mastrup af Hammelev, samt de fire myndige søstre, som alle var gift, men endnu ikke havde fået deres medgift, kun et egechatol hver med overskab og en seng ved deres bryllup. Den yngste søster skulle have det samme, og desuden skulle hver af pigerne i medgift have 100 rigsbankdaler i sølv, som skulle udbetales tidligst 1-5-1817 og fra denne dag forrentes med 4% pr. år.

Desuden skulle han præstere følgende aftægt til sin moder, så længe hun levede: Til beboelse blev der indrettet 3 fag god og bekvem bolig i nordenden af østerladden, som aftægtsyderen stedse skulle holde i god og forsvarlig stand. Til kålgård fik hun stykket øst for aftægtsboligen og op til byvejen i en bredde af 12 alen, som aftægtsyderen skulle indhegne og dyrke hvert år. Når hun gik på aftægt, skulle hun selvfølgelig have sine gang- og livsklæder med sig, foruden de genstande i huset, hun forlods havde udtaget som sin ejendom, men desuden skulle hun have en ½ øltønne, en thekedel og en håndkedel, en mælkespand, en kærne med tilbehør, en flødespand, 4 sikar, en jernpande og en ildtang med på aftægten. Hun skulle selvfølgelig have samme ret til gårdens brønd, ovn, bryggers- og bageredskaber i fællesskab med gårdens øvrige beboere.

Til brændsel leveres før hvert års Mikkelsdag 10 læs gode, tørre tørv à 1000 stk / læs og en favn knippeltræ frit til stedet og således, at det straks kan bruges.

Til føde leveres med det halve til majdag, det halve til Mikkelsdag i gode, sunde varer 12 skæpper rug, 10 skæpper malt, 3 skæpper grubemel, 3 skæpper brækgryn, 6 skæpper boghvedegryn og ½ skæppe havregryn. Kornet males og besørgeres frit til og fra mølle. Til hver Mortensdag leveres en fed går med fjer, 4 lispund røget flæsk, 2 pund humle og 1 skæppe salt samt 1 lispund vejret, skaget hør.

Af gårdens malkekøer udtager hun frit den næstbedste tillige med 2 af gårdens bedste får. Når koen ikke giver tilstrækkelig mælk, skal hun om sommeren hver morgen have en kande friskmalket mælk, om vinteren en kop, samt ugentlig 1 pund godt, velsmagende smør. Ko og får græsses og fodres med gårdens øvrige dyr, lammene dog kun til Mortensdag. Kalve, lam og uld tilhører hende. Dør koen eller bliver for gammel og uduelig, eller slagtes et af fårene, må hun udtage nye af de bedste i besætningen. Aftægtsyderen skal betale hendes kirkeoffer og ekstraskat og skal årligt betale hende som håndpenge 6 rdl 38 $\frac{2}{5}$ skilling, ligesom han skal fragte hende med heste og vogn til "Herrens bord" to gange årligt og det samme til familie og venner, døg ikke i så- og høsttid.

Når hun bliver gammel og svag eller syg, skal hun passes bedst muligt, når døden indtræffer skal hun begraves kristsummeligt efter sognets skik og brug, hvorefter alt, undtagen hendes klæder og ejendele, falder tilbage til gården. Klæder og ejendele deles mellem hendes arvinger. Det er vel på den måde, at hendes smukke dragkiste kom til datteren Maren i Nustrup og siden er gået i arv til efterkommere med Marie navnet. Det hele blev 21-6-1816 protokolleret i Gram herreds skyld- og panteprotokol s.2525, og indført i Nebenbogen nr.9 s.876-879. Iver Buchholtz's folie i Gram herreds skyld- og panteprotokol var også 45, 2845 & 3071, og han døde stærkt forgældet. Der er vel egentlig ikke noget at sige til, at det blev uoverkommeligt for sønnen at bestride alle udgifterne, også taget i betragtning, at man befandt sig i Statsbankerot perioden. Han gik fra gården 5-12-1826, hvor Carl Frederik Matzen overtog den, hvorefter også hans moders aftægt ophørte, hvorefter hun til datteren og familie i Stevelt, hvor hun ifølge folketælling 1834 levede af almisser.

Oldeforældre:

8: Lauritz Jørgensen:

* o.1705 måske i Bæk, Nustrup sogn,
+ 2-3-1760 i Nustrup, 55 år 3 mdr. gl.

Ifølge jordebøger over Gram Herred 1753 har Laurids Jørgensen en $\frac{3}{5}$ dels gård på 3 otting og $\frac{5}{80}$ plov lagt sammen af Anders Schmidts og Hans Degns to gårde, hvor Anders Schmidt tilsyneladende har haft Peter Petersen Postes gård nogle år efter Jørgen Christiansen.

Der er tale om en ejendomsgård. Ifølge ekstraskatten i Slesvig (G.103) 1743-44 besad han $\frac{3}{10}$ ejendomsgård dette år. Ifølge Gram herreds tingbog 1736-44 tingdag 2-8-1738, havde Hans Pedersen Degn da overladt sin gård til svigersønnen Laurids Jørgensen mod at få aftægt.

Gift med

9: Maren Hansdatter Degn:

* o.1708 i Nustrup,
+ 30-4-1786 i Nustrup, 78 år gammel.

Børn:

a: Giertrud Lauritzdatter:

* o.1744, + 3-1-1783 i Nustrup, hun døde på marken. 18 år i 1762.

Formynder 1762: Chresten Jensen af Kolsnap.

Gift i Nustrup 1-8-1770 med **Christen Jensen Kræmer** af Nustrup.

b: Jørgen Lauritzen:

* o.1746, konf.1763, 17 år gl. + 24-11-1838. Ejer af gården 29-12-1777.

Formynder 1762: Peder Jørgensen af Nustrup. 15 år i 1762.
Han var selv formynder i 1789 for Kirsten Hybschmann.

c: Hans Lauritzen:

* o.1748, + 18-10-1817, 68 år gl. i Nustrup.

Formynder i 1762: Peder Jørgensen af Bæk, 13 år i 1762.

Boede på fødegården 1801, ”tjener sin broder som svend”, måske knip-
lingshadler, idet der ydermere var tre tjenestefolk.

Gift ved huskopulation 21-10-1809 med **Karen Andersdatter**.

Han overtog fødegården 7-8-1809 mod aftægt til broderen og hans kone.
Da han døde i 1817 skulle køberen, Niels Jensen Schmidt, give broderen
Jørgen Lauridsen 1600 rdl og aftægt og enken 1600 rdl.

d: Peder Lauritzen:

* o.1752, senere besidder af Kæsten Pedersens bol i Nustrup, + 1839.

Formynder i 1762: Peder Christensen af Nustrup. 10 år i 1762. Se nr.4.

e: Maria Catrine Lauritzdatter:

* o.1755, formynder i 1762: Niels Hansen Degn af Kolsnaplund. 7 år i
1762.

+ 11-6-1786 i Nustrup. Se Gram herreds formynderbog 1771 ff. s.224,
hvor han skal bestyre hendes fædrene arv på 43 rdl i rede penge foruden
frit forsvarligt ophold hjemme hos moderen og skolegang ifølge kontrakt
af 26-2-1763. I 15.de år i 1771, 20 år i 1777, hvor pengene skal udbeta-
les hende. Afkald 20-12-1777.

Enkens formynder i 1762 er hendes broder, Anders Hansen Degn i Nustrup.
Ifølge Gram herreds skyld- og panteprotokol fol.263 og Bibog nr.2 s.900-901 blev der
holdt boopgørelse efter afdøde Lauritz Jørgensen i Nustrup 9-7-1763, efter at ”han for
nogle år siden ved døden var afgangen” og indført i panteprotokollen 10-11-1762.
Hans enke sad med fem umyndige børn, og ingen af dem var gamle nok til at overtage
gården, så hun var nødt til at finde en ny medhjælper (læs indgå nyt ægteskab). Hun
skulle derfor overtage gården med alt inde og ude, mod at give sine tre sønner hver 86
rdl, når de fyldte 20 år, og sine to døtre hver 43 mark på samme betingelser, udover at
børnene skulle nyde fri føde og klæder hos hende med fornøden skolegang ”og al an-
det legemets fornødenhed, om Gud lader hende med dennem så længe leve, som hun
udi sin tid for Gud og vedkommende agter med god samvittighed at forsvare”.

Hun blev gift 2. i Nustrup 27-1-1763 med

Matz Jørgensen:

+ 9-1-1785 i Nustrup, 59 år 10 uger gammel.

Eftermand på gården ifølge Gram herreds Skøde- & Panteprotokol 1763 s.263 og
Bibog nr.2 s.900.

Da Matz Jørgensen og hustruen Maren gik på aftægt, blev gården overtaget af hendes
ældste søn, Jørgen Lauritzen, hvorefter der blev indgået en overdragelses- og aftægts-
kontrakt 2-3-1770, som først blev indført i Gram herreds skyld- og panteprotokol
fol.263 og i Bibog nr.4 s.282-285 29-12-1777. Han skulle betale stedfaderen 400 rdl
rentefrit stående, til de var udbetalt. Til førstkommende Mikkelsdag skulle der betales
100 rdl, ligeledes til næste Mikkelsdag 1771 og resten, 200 rdl, skulle betales til Mik-
kelsdag 1772. Desuden skulle han ”forskaaffe forbemeldte sin stiftfader Matz Jørgensen
og sin hustru, køberens livlig moder Maren Matzes, deres livs tid fri hos sig udi går-

den deres forsvarlig klæder og føde og al andet legemets fornødenhed, om de så længe hos hannem udi gården vil forblive og sammes drift være behjælpelig at fremme og b befordre efter skikkelig evne”.

Hvis de skulle ønske at bo for sig selv, skulle han indtætte 6 fag aftægtshus i den nørre lade med kålgård ved siden af frit indhegnet og alt vedligeholdt. Til ildebrændsel 18 forsvarlige læs flau og 2 læs klyne, som årligt i rette tid graves og hjemkøres, 3 skp grøn land næst det bedste i hver indtægt samt den lille ager øst i Lundvangen ved siden af Jørgen Pedersens kålgård, det hele tilsået med forsvarlig sæd det første år og ”ørked, dyrked og indavlet” hvert år af aftægtsyderen. Desuden 2 forsvarlige indbjerget læs hø, en altid levende malkeko med fri græs sammen med gårdens bedste malkekøer samt 4 får af gårdens næstbedste. Hvert år skulle de også have 6 skp bygmalt, 1 lispund flæsk, 1 pottemål salt, 3 rdl kontant som ”håndpenge”, samt ekstraskatten betalt.

Med i aftægtshuset tog de et lille bord og 2 stole, en egekiste, et spindehjul, en balje, en øltønde, en messing kedet, en jern pande og en jern gryde, kedelske og klemme skulle være sat ind i den åbne skorsten. Dertil en græs le, en gravespade, en hø- og en trefork og hvad de ellers kunne få brug for. Kværn, bage- og bryggeredskaber samt heste og vogn skulle de bruge frit og uhindret sammen med gårdens besidder til ”skikkelig fornødenhed”. Efter behov ved påfaldende svaghed og alderdom skulle de opvartes forsvarligt og begraves krist sømmeligt, når den tid kom. Aftægten faldt derefter tilbage til gården, mens alt det, der var deres ejendom skulle skiftes og deles mellem alle deres arvinger.

10: Kæsten / Karsten Petersen:

* o.1710 i St. Nustrup,

+ 15-6-1788 i St. Nustrup, 78 år gl.

Landbolsmand, kaldes i skatteregnskabet 1743/44 for hosekræmmer. Der er ikke tvivl om, at han handlede med kniplinger, og at det var årsag til den velstand, der tilsyneladende var i hjemmet.

Gram Herreds tingbog s.198b: Kæsten Pedersen fæster mons. Lago Wedels landbol i Nustrup 1739 (dato ikke skrevet ned). Han betalte 16 rdl i indfæstning siges det, da svigersønnen overtog stedet i 1787. Tilsyneladende besad han ifølge Gram herreds Skyld- og Panteprotokol 2 1737, s.825 allerede landbolet i Nustrup i 1737. Dette gik videre til svigersønnen Peter i 1787, til hans søn Laurids i 1835 og til hans søn Hans i 1852 og endelig til dennes svigersøn Laurids Lund i 1885.

Ifølge Haderslev amtsregnskaber, Udskiftningsakter fra Nustrup 1780-1803 blev Nustrup bys jorder udskiftede i maj 1780, og byens 8 kongelige landbolsmænd, herunder Kæsten Pedersen, fik deres andel af jorden i en sammenhængende lod, beregnet til græsning af 1 ko og 5 får pr. landbol. Det noteres, at der udover agerjorden hørte en hel del hede til den fælles lod, som senere kunne opdyrkes. Til brændselsjord fik de 2½ tdr. hede nord for deres græsning i Flisbæk hede og til tørvegravning blev anvist et stykke i Ryttermosen. Først i 1803 udskiftede man jorden imellem sig, som det er beskrevet under svigersønnen.

Gift 1. med **Ellen Hansdatter:** + 21-8-1750 (ifølge Bibogen).

Barn:

a: Peter Kæstensen:

* april 1750, + 6-4-1766.

Ifølge Gram herreds skyld- og panteprotokol nr.1 s.825 skulle han i mødrene arv have 100 mark, når han fyldte 18 år, stående uforrentet i gården samt hans moders kiste og seng. Se Bibog nr.2 s.767-769.

gift 2. med

11: Ellen Kæstens:

* o.1724,
+ 19-4-1799 i St. Nustrup, 74 år 9 mdr.gl.

Børn:

a: Ellen Kæstensdatter:

* o.1751, konf. 1768, 16½ år., gift med eftermanden. Se nr.5.

b: Tielluf Karstensen:

* o.1754, konf.1770, 16 år gl.

c: Johanne eller Hanne Karstensdatter:

* o.1756, kniplerske og søster på ejendommen 1801.
+ 9-10-1820 i Nustrup, indsidderske på gården, 64½ år.

d: Karsten Karstensen:

* 9-7-1758, + 22-2-1825, privat kniplingshandler på fødegården 1801.
Konf. 1775, 17 år gl.

e: Margrethe Karstensdatter:

* 28-3-1764, + 2-3-1766.

f: dødfødt søn:

*+ 10-5-1767.

Overdragelsesdokument til svigersønnen Peder Lauridsen med aftægtsydelse i Gram Herreds skyld- og panteprotokoller 8-1-1788. Gram herreds Sk & P prot.nr.1 s.825, Bibog nr.4 s.1368. 17-12-1787 overdrog Kæsten Petersen sit halve kongelige toftogods med alt inden- og uden døre til svigersønner Peder Lauridsen. Han havde en tilladelse dertil af de to sønner, Karsten, der 28-12-1778 sendte sin bekræftelse fra København, hvor han da opholdt sig, og Tielluf, som var hjemme på fødegården, som han åbenbart ikke ønskede at overtage. Peder Lauridsen betalte 98 rdl for de faste bygninger, og så skulle han lade indrette et 3 fags aftægtshus ”under bjælken” i den vestre ende af stuehuset med en lille kålgård frit indhegnet lige udenfor. Når de gamle gik på aftægt medtog de deres egen seng og skrin, en lille messing kedel, en jern gryde, et lille skab, en halv tønne og to støb samt et spindehjul (spinderok). I den åbne skorsten skulle der opsættes kiølske og klemme til gryderne. Brygge- og bageredskaber skulle man være fælles med de unge om. Så skulle de have en ”altid levende” malkeko til at malke hver anden dag, som aftægtsyderen skulle fodre og græsse. Til håndpenge skulle de årligt have 5 rdl, halvdelen til Majdag, halvdelen til Mortensdag. Til ildebrændsel skulle de årligt have 12 læs flau, frit bearbejdet og hjemkørt i rette tid. Når de blev gamle og svage, skulle de opvartes og plejes af stedets besidder, og når det hele sluttede, skulle de ”kristssømmeligt” begraves.

12: Jep Iversen Buchholtz: kgl. fæster af fødegården i Oksbøl fra 27-2-1742.

* 21-8-1712 i Oksbøl
+ 7-4-1786 i Oksbøl, 73 år 8 mdr. gl.

De tre gårde i Oksbøl, hvoraf han var fæster af helgården, mens de to andre gårde var halvgårde, blev udskiftet 25-4-1772 ifølge et tingsvidne fra Gram herreds ting med ”Landmaalings Instrument paa Ausbøll Marck” af 15-4-1772 vedhæftet originalen,

som i mange år fandtes på Dalhavegård, men som nu findes i Haderslev Byhistoriske arkiv.

Ifølge Gram herreds skyld- og panteprotokol 2 fol.45 og Bibogen s.78 og 79 overlod Jep Iversen Buckholtz, der var enkemand "samt gammel og svagelig" 9-1-1776 sin hele kongelige fæstegård i Oksbøl til den ældste søn Iver med alt tilhørende inden- og uden døre.

I fædrene- og mødrene arv skulle han udrede ikke så lidt til sine fire søskende. Broderen Hans på 22 år skulle i rede penge have 800 Rdl, halvdelen, når han fyldte 24 år, halvdelen, når han fyldte 25 år, efter den tid forrentet med 3% årlig rente, desuden en skikkelig seng med tilbehør, en kiste, et skrin, et hængeskab, 4 læder stole, 4 tinfade og 6 tin tallerkener og en sort overklædning til 12 Rdl. Hans tre søstre, Gyde Cathrine 30 år, Mette Marie 24 år og Kirsten 18 år skulle i rede penge have hver 200 Rdl, på samme vilkår som broderen, som sen ældste datter allerede har fået, ligesom de, når de kommer "til et hæderlig stække brød" d.v.s. bliver gift, hver skal have en seng med tilbehør, en helkiste og en halvkiste, en dragkiste og et lille skrin med beslag, 4 læderstole, 4 tinfade og 6 tin tallerkener, en treshue med skikkelig besætning, et spejl og en skikkelig afforet overklædning, den yndste, Kirsten, også en sort kjole. Desuden skulle de have "et lident fæstensøl til 1 tønne øl" og broderen såvel som søstrene til bryllupskost 12 skp rug, 2 tdr øl og det såkaldte fon, som bliver tilført bryllupshuset (fon = de fødevarer, som familie, naboer og venner kom med forud for bryllup`et). Den ældste datter, Anne Sophie, som var gift med Jens Bendixen i Erlev, havde allerede fået sin fædrene- og mødrene arv. Som det ses af det udstyr, der skulle ud af gården, har der været velstand til stede på gården.

Den gamle affældige Jep Buchholtz skulle forblive hos sønnen og dennes tilkommende hustru på mad og mål og forsynes med al fornøden pleje og opvartning og desuden hvert halve år 8 mark lybsk og fri kørsel, når han forlangende og behøvede det. Skulle de ikke kunne komme overens, skulle han efter gårdens omstændigheder og med upartiske mænds mellemkomst tilbydes en forsvarlig aftægt, men dette kom ikke på tale. Mens sønnerne selv kunne underskrive, skrev han under "med ført hånd".

Gift 2-8-1742 i Gl. Haderslev med

13: Kirsten Hansdatter:

* 29-12-1717 i Raad, Øsby sogn

+ 9-4-1758 i Oksbøl, 39 år 4 mdr.gl. Død i barselsseng.

Børn:

a: Anne Sophie Buchholtz:

* 21-7-1743, + 1810, gift med gdr. **Jens Bendixen** i Erlev. Ingen børn.

b: Gyde Cathrine Buchholtz:

* 24-6-1745, gift med **Niels Chr. Hyrup**, Styding.

c: Iver Jepsen Buchholtz:

* 18-2-1748, + 13-6-1814, se nr.6.

d: Mette Marie Buchholtz:

* 2-2-1751. Lever på gården i 1776. Videre skæbne ukendt.

e: Hans Jepsen Buchholtz:

* 17-6-1754,

+ 10-2-1836, besidder gård nr.2 i Erlev, Gl. Haderslev sogn.

Gift 1. i Gl. Haderslev 19-10-1781 med

Valborg Kirstine Knudsdatter Skytt:

* 6-9-1761 i Erlev på gård nr.27,

+ 21-8-1782 samme sted

Fra hans kone stammer de to kister i familien med navnene AKS 1773 og KB 1782, Anne Kirstine Schytt og sønnen Knud Buchholz, som Maren Buchholz fik med til Nustrup i 1814.

Børn:

1: Knud Nissen Buchholtz:

* 20-8-1782 i Erlev,

+ 18-12-1856 i Erlev, gårdejer og sognefoged.

Gift i Gl. Haderslev 27-7-1811 med

Cathrine Marie Toftemann: (1782-1866), Gl. Haderslev.

Børn:

a: Niels Jepsen Buchholtz:

* 17-9-1813, + 26-5-1865.

Gårdejer i Erlev på gård nr.2 & 24+25.

Gift, ingen børn.

b: Volborg Kirstine Buchholtz:

* 11-2-1815, + 13-10-1892 i Simmersted.

Gift 16-10-1845 med **Hans Jessen Hansen**,

Gårdejer i Simmersted, Magstrup, 2 døtre.

c: Hans Jepsen Buchholtz:

* 14-9-1817, +24-9-1874.

Landbolsmand på nr.25a i Erlev.

Gift i Gl. Haderslev 10-10-1862 med

Maren Nielsen Kloster.

Børn:

1: Cathrine Marie: * 8-8-1863 + 29-5-1873.

2: Anne Marie: * 29-8-1865.

3: Christine: * 22-10-1867.

4: Knud Buchholz: * 30-4-1870, + 9-7-1921
i Skovhus, Aller, gravsten.

d: Marie Kirstine Buchholtz:

* 28-1-1820, + 16-5-1861 i Erlev, ugift.

e: Kristine Buchholtz:

* 4-12-1822, + 24-8-1852 i Erlev, ugift.

Gift 2. i Gl. Haderslev 7-11-1783 med **Else Marie Eriksdatter Skytt.**

Børn:

2: Jep Buchholtz:

* 13-2-1785 i Erlev,

+ 10-2-1853 i Erlev, gårdejer på gård nr.26.

Gift med

Lene Petersdatter Madsen.

Børn:

a: Anna Maria Buchholtz:

* 7-6-1820 i Erlev.

Gift i Sdr. Starup 9-8-1853 med

Peter Ravn: 36 år, gdr. i Vandling, Sdr. Starup sogn.

b: Hans Peter Buchholtz:

* 27-2-1823 i Erlev,

4. Knud Buchholz's gravsten

+ 13-9-1863 på gård nr.3 i Erlev, som han ejede.
Gift med **Kirstine Marie Kjær: Børn: Helene:** * 1853,
Nis: * 1858 +1860, **Anne Cathrine Marie:** * 1860.

3: Erich Hansen Buchholtz:

* 23-3-1787 i Erlev, Gl. Haderslev sogn,
+ 11-12-1833 i Langkjær, Haderslev Vor Frue sogn,
Gårdejer i Langkjær.

Gift med **Bothilde Christine Madsen.**

Børn:

a: Catharina Marie Buchholtz:

* 2-7-1817 i Langkjær, Haderslev Vor Frue,
+ 28-3-1843 på Skøttesminde, Erlev.
Gift i Gl. Haderslev 15-7-1841 med
Nis Jørgen Skøtt, ejer af Skøttesminde.

b: Hans Peter Madsen Buchholtz:

* 11-4-1820 i Langkjær, Haderslev Vor Frue,
+ 1-4-1855 i Langkjær, Haderslev Vor Frue.
Ejer af Langkjær, gift 2-8-1843 i Vor Frue
med **Caroline Skøtt** fra Skøttesminde, Erlev.

Børn: Erich, Hans Madsen, Catharine Marie +1856 i Erlev, **Bothilde Kristine, Marie Kristine, Eline Marie Buchholz.**

4: Hans Buchholtz / Buchholz:

* 3-4-1789 i Erlev, Gl. Haderslev sogn,
+ 3-5-1848 i Skovhus, Aller sogn. Gravsten.
Gårdejer og sognefoged.

Gift i Aller 23-6-1821 (trolovet i Gl. Haderslev) med

Mette Marie Toftemann:

* 5-2-1789 i Gl. Haderslev,
+ 30-6-1852 i Skovhus, Aller sogn.

Børn:

a: Hans Buchholtz:

* 19-3-1822 i Skovhus, Aller,
+ 12-3-1899 i Skovhus, ugift.
Gårdejer i Skovhus.

b: Maria Kirstine Buchholtz:

* 23-11-1824 i Skovhus,
+ 22-1-1892 i Seggelund.
Gift 4-8-1846 med gdr. **Thomas Jørgensen**
i Seggelund, Bjerning sogn, 1814-1895.

Barn:

b1: Jørgen Jørgensen:

Gårdejer i Seggelund.

c: Else Marie Buchholtz:

* 22-8-1830 i Skovhus,
+ 3-3-1921 i Skovbølling, Bjerning sogn.
To gravsten over ægtefællerne i Bjerning.
Gift i Bjerning 12-10-1852 med

4. Hans Buchholz's gravsten

Jens Jørgensen Barsøe:

* 12-7-1825 i Skovbølling,

+ 7-2-1899 i Skovbølling. Gårdejer.

f: Kirsten Buchholtz:

* 20-3-1758. Lever på gården i 1776. Videre skæbne er ukendt.

14: Jørgen Hansen (Ravn): gårdfæster og sognefoged i Skovbølling.

* 13-7-1723 i Halk, Halk sogn,

+ 28-6-1759 i Skovbølling, Bjerning sogn.

Gift 22-6-1745 i Bjerning sogn med

15: Anna Dorothea Erichsdatter:

* 11-7-1727 i Skovbølling, Bjerning sogn,

+ 15-2-1799 i Skovbølling.

Gift 2. 11-6-1762 med **Jep Truelsen** af Favervrå (24-12-1721=10-5-1797).

Der var tale om et meget velstående hjem, og døtrene fra begge ægteskaber fik et rigt udstyr af penge, klæder og møbler med, da de blev gift.

Børn: i 1. ægteskab:

a: Erich Jørgensen:

* 1748-49, hvor kirkebogen mangler født, + 9-6-1809 i Favstrup,

Tyrstrup sogn.

b: Citsell Jørgensdatter:

* 27-12-1751, + 27-5-1829 i Hauge, Fjelstrup, gift med **Mads Jensen**.

c: Hans Jørgensen:

* 10-11-1754. Bosat i Bjerregård.

d: Maren Jørgensdatter:

* 17-7-1757, se nr.7.

Børn: i 2. ægteskab:

e: Kirstina Jørgensdatter:

* 23-9-1764, + 8-6-1835. Gift med **Jens Jørgensen**, Skovbølling.

f: Bodil Maria Jørgensdatter:

* 16-10-1768, + 26-5-1771.

g: Maria Dorothea Jørgensdatter:

* 2-10-1773, + 24-1-1844, gift i Fjelstrup 11-8-1795 med **Hans Jørgensen**, Sillerupgård, Fjelstrup sogn (1764-1733).

Tip-oldeforældre:

18: Hans Pedersen Kyster eller Degn: (nr.20 i Johannes M. Lunds forslægt):

* o.1678 i Nustrup,

+ 24-9-1758 i Nustrup, 80 år 2 mdr.gl. Ifølge tingbogen 20-1-1752 er han da 74 år gl.

Ifølge Haderslev amts beskrivelse 1708-15 er han ejer af 3/10 gård, 1½ otting, 57/160 plov.

Gården er antaget 1-1-1708 med fire års frihed og en eg til husets reparation, da gården var meget forsømt af forgængeren Niels Nielsen. I regnskabet for 1702 siges det, at gården nærmest var at betragte som øde. Den årlige landgilde var 32 mark 3 skilling, 4½ skp. havre, 3/10 får, 3/10 høne + 6 æg, 9/10 svin samt dienstgæld på 3 rdl 42 mark 2 2/5 skilling. Alt i alt beregnet i penge til 5 rdl 45 mark 9 skl.

Ifølge Haderslev Amts beskrivelse 1708-15, (Gram herred s.477), Nustrup sogn, var der i 1708 ingen bygninger på stedet, og marken var næsten groet til i hede. Den årlige udsæd var 3 tdr. rug, 3 tdr. hvede, 4 skp. havre & 1 td 4 skp. boghvede. Der kunne bjerges 4½ læs hø. Besætningen var på 3 køer, 2 kalve, 10 får, 2 heste & 1 føl. Årlig landgilde af jorden var 6 rdl 2 mark 6 3/5 skil.

At det godt kunne udarte, når bønderne mødtes til grandestævne i landsbyen ses af, at ifølge Gram herreds bøderegister 1723 måtte Hans Pedersen betale 24 skilling i bøde, fordi han havde givet Jens Skjøt i Nustrup en ørefigen ved et af grandestævnerne i årets løb.

Ifølge Gram herreds tingbog 1736-44 tingdag 2-8-1738 har han da overladt sin gård til sin svigersøn **Laurids Jørgensen** gift med datteren Maren mod aftægt. Han lagde gården sammen med Peder Postes gård, som de havde været, da Peder Degn i sin tid besad dem.

Gift med

19: Elsabe Andersdatter:

* o.1677 på Kolsnaplund, Nustrup sogn,

+ 2-3-1760 på Kolsnaplund hos sønnen Niels som "Elsabe Hanses", 83 år gl.

Børn:

a: Maren Hansdatter: se nr.9.

b: Anders Hansen Degn:

fæster af 1/3 del fæstegård i Nustrup, tidl. Oluf Jensen, Niels Clausen.
+ 13-1-1793 i Nustrup, 83 år gammel.

Gift med **Anne Margrethe Jerslevsdatter von Qualen** + 20-3-1791.

Børn:

Margrethe, Marie, Cathrine, Hans, Jes.

Jes Andersen Degn: eftermand 2-12-1775, +12-5-1791, 45 år.

Søn:

Anders Jessen Degn: eftermand på gården 5-11-1804.

c: Niels Hansen Degn eller Kyster: se Johs. M. Lunds stamtavle, Kolsnaplund.

20: Peter Petersen Post:

Han overtog gården i 1702 og fik samme år en bøde for ulovligt krohold.

Ifølge Haderslev amts beskrivelse 1708-15, Gram herred s.477, var han ejer af 3/10 gård, 1½ otting, 57/160 plov. Beboelsen bestod af 13 fag beboelseshus og stald, besætningen var på 2 køer, 2 kvier, 1 kalv, 5 får & 2 heste. Udsæden var 3 tdr. rug, 3 tønder hvede, 4 skp. havre & 1 td 4 skp. boghvede. Der kunne årligt bjerges 4½ læs hø. Årlig landgilde: 6 rdl 2 mark 6 3/5 skil. Årlig kontribution: 6 Rdl. Leje til Nustrup kirke af en ko (den såkaldte jernko): årligt 9 skil.

Ifølge undersøgelseskommisionen i Slesvig-Holsten 1723-1730 (RA Rtk.G.44) var han ejer af ½ gård i Nustrup. Landgilden var årligt 5 rdl 3 mark 4 1/5 skilling, naturalieafgiften beregnet efter 4 ¾ skæppe havre. Den månedlige kontribution var 18½ mark.

Udsæden var 1 td 2 skp rug, 7 skp rug i traver, ingen byg eller havre, 6 skp boghvede, ligesom der kunne bjerges 3 læs temmelig godt hø.

Der var græsning til 3 heste, 3 køer, 2 stk. ungvæg og 8 får, men besætningen var på 3 heste, 3 køer, 1 ungdyr, 1 kalv, 8 får og 1 svin.

Hans gård bestod af fire fag stuehus med en seng og en messingkedel, otte fag stald og et fag tørvehus, alt i ringe stand. I laden var der 10 traver rug og 4 læs boghvede. Des-

uden havde han en plov og en vogn samt megen gæld og restance af skatter og landgilde på omkring 80 rdl.

Ifølge Gram herreds skyld- og panteprotokol fol.263 indgik han 1-5-1735 en afståelses- og aftægtskontrakt med sin ”forhåbendes” svigersøn, Knud Sørensen fra Kolsnap, der skulle ægte hans datter Maren og samtidig overtage hans 3/10 dels ejendomsgård i Nustrup til førstkommende Mikkelsdag. Udover datteren og gården måtte han også overtage gælden til Kongen (skatter) og anden gæld, der var hæftet på gården. Han skulle bygge et 3 fags aftægtshus med en 10 alen bjælke samt fornøden kålgård til svigerforældrene. Desuden skulle de i deres livstid have 2 skp grøn land, som aftægts giveren dyrker for dem, samt 18 læs brændsel hjemført til aftægtshuset hvert år. I aftægten medtog de deres egen seng, et skab, et fyrbækken, en kobber gryde, en messing kedel og et skrin, hvilket skrin deres søn, Peder, skulle arve med tiden. Så skulle de have en ko blandt stedets næstbedste køer og 2 får, som alle skal have fri græsning, koen på kogangen, fårene på marken hos byens får. Til vinterfoder til dyrene skulle de have et lille engstykke ved Nørreåen, kaldet Fauers May, fra den søndre ålegårdspæl til kørehullet. Heraf kan ses, at på dette tidspunkt havde Nustrup boerne deres køer og får på fælles græsgange med en hyrde hvert sted.

Når de gik på aftægt førstkommende Mikkelsdag 1736, skulle de samtidig have 2 skp rug og 2 skp boghvede. Når de døde, skulle svigersønnen bekoste dem en hæderlig begravelse, imod at hans kone, deres datter Maren, skulle arve alt det, de efterlod dem. Da gården var i så slet stand, forlangte den ældste søn, Kæsten Petersen intet af gården i arv, mens den yngste søn, Peder Petersen, skulle så længe han levede have ophold i gården med forsvarlig klæde og føde, imod at han hjalp til med arbejdet, men skulle han ønske at ”forsøge sig hos fremmede”, skulle det stå ham frit for, mod at han, når ”han dertil ej haver lyst længere” frit igen kunne tage ophold i gården.

Kontrakten var underskrevet af Peter Petersen og Knud Sørensen, med vittærenes Kæsten Petersen og Hans Pedersen Degn, og som en tilføjelse 24-1-1738 lovede Jørgen Christiansen i Nustrup at overholde kontraktens ordlyd. Men et var teori, noget andet praksis, som det ses nedenfor. Kontrakten blev først indført i Bibogen 12-3-1739 s.175-177.

Gift med

21: Hanne Peters.

Børn:

a: Maren Petersdatter:

* o.1701, + 23-1-1763, 62 år gl. i Nustrup (Maren Jørgens).

Gift 1. med **Knud Sørensen** af Kolsnap, som faderen laver aftægtskontrakt med 1-5-1735. Han må være død sidst i 1737, for i Gram herreds skyld- og panteprotokol fol.263 henvises til en fornyet kontrakt af 24-1-1738, og ifølge tingbogen s.137, 13-12-1738, klagede Peter Petersen Post i Nustrup sig for retten over, at hans svigersøn, **Jørgen Christian(sen)** ikke giver han aftægt, hvorfor han forlanger aftægten opfyldt efter kontrakten af 1-5-1735, men han kan ikke forskafe det nu. Da Jørgen Christiansen og svigerforældrene ikke kan forliges, pålagde retten Jørgen Christiansen at bygge 3 fag hus til dem ifølge kontrakten inden Valborgsdag og rettelig levere dem deres aftægt. Der var først afkald for aftægten 31-1-1784.

Ifølge Skyld- og panteprotokollen II 1737 s.263 og Bibogen s.175-176 lovede Jørgen Christiansen at overholde kontrakten 24-1-1738. Ifølge tingbogen s.60b er han lodsejer i Nustrup i 1737, ligesom han er nævnt i ekstraskattemandtallet 1743-44. Anders Schmidt havde gården i 1745. Derefter købte **Laurids Jørgensen (8)** gården til sammenlægning med hans egen.

b: Kæsten Petersen:

* o.1710, + 15-6-1788, 78 år gl. Hosekræmmer og landboelsmand i Nustrup 1739-1718, se nr.10. Nævnt 1735 som ældste søn.

c: Peder Petersen:

Nævnt 1735 som yngste søn.

24: Iver Jessen: kgl. gårdfæster i Hejsager, Grarup sogn 1695-1706, herefter kgl. fæster i Oksbøl.

* 25-8-1661 i Hejsager, Grarup sogn
+ 18-2-1715 i Oksbøl, Gl. Haderslev sogn, 55 år gl.
gift 6-10-1700 i Grarup sogn med

25: Anne Sophie Pedersdatter: af Torning, Tyrstrup sogn, ved vielsen.

* o.1681, ikke fundet døbt i Tyrstrup sogn.
+ 16-5-1756 i Oksbøl, Gl.Haderslev sogn, 75 år gl.

Børn:

a: Catrine Iversdatter:

* 6-4-1702 i Hejsager, gift 19-4-1725 med **Iver Lauritsen**, Øsby.

b: Peder Iversen:

* 29-9-1703.

c: Jes Iversen:

* 8-9-1704.

d: Mette Malene Iversdatter:

* 1-11-1707 i Oksbøl.

e: Margrethe Iversdatter:

* 9-2-1710, Trolovet 10-5-1742 og gift med **Peder Andersen**, Kastvrå.

f: Jep Iversen (Buchholtz, Buchholz, Bokholt):

* 21-8-1712, se nr.12.

Gift 2. 14-11-1715 i Gl. Haderslev med enkemand **Rasmus Jakobsen**, + 24-6-1744.

Børn:

g: Anneken Rasmusdatter:

* 24-5-1716, gift med **Christen Christensen** i Gilsted, "Jylland".

h: Iver Rasmussen:

* 26-3-1719.

i: Maria Dorothea Rasmusdatter:

* 14-12-1721, gift med **Iver Bentsen**, Slagtergade, Gl. Haderslev.

j: Henning Rasmussen:

* 7-4-1726.

Ifølge Gram herreds skyld- og panteprotokol 2 fol.45 og Bibogen s.359-363 overlod Rasmus Jakobsen 27-2-1742 sin hele kongelige fæstegård i Oksbøl med hans kones samtykke til hans stedsøn, Jep Iversen (Buchholtz) og hans tilkommende kæreste med alt tilhørende inde og ude. Gården var i "temmelig" stand, som der står, altså ikke ringe endda. Hvis de kunne komme overens, skulle de gamle gå på mad og mål med de

unge og hvert år have 8 mark udbetalt samt 2 skæpper boghvede sået i et stykke af gårdens mark, som aftægtsyderen skulle pløje, så og indavle hvert år, samt ¼ del af honningen fra de stader, som de i forvejen var halvt om.

Kunne de ikke komme overens, eller blev gården handlet f.eks. ved dødsfald, skulle der indrettes 3 fag aftægtshus til dem i nordenden af vestliden med vinduer, lukkelse, køkken med skorsten og dørs med kakkellovn samt forsvarlig indhegnet kålgårdsjord i Maygården, som skal gødes hvert tredje år af aftægtsyderen. Dertil en malkeko af gårdens næstbedste og 4 får på græs og foder med gårdens bedste dyr, og når koen bliver "udygtig" eller dør, skal der udtages en ny på samme måde. Hvert år 20 skp rug, 10 skp bygmalt, 12 skp boghvede og en tønde havre, alt i forsvarlige og rene varer, et fedesvin, 1½ skp salt, 6 mark humle og 10 læs ildebrændsel. De skulle stadig have 2 skp boghvede sået og høstet, men nu kun 4 mark i rede penge årligt.

Med i aftægten måtte de tage deres egen seng med tilbehør, en kiste og et skrin af de bedste, en håndkedel, en bryggekedel, når det behøvedes, en lille kobbergryde, en halv tønde, kedelske og klemme til ildstedet, to sibøtter, et fyrbækken, to lave og en høj stol, et tin fad og 2 tallerkener, et rødt krus, en lyskerter, en bul- og en risøkse, en græsle med skaft, fri adgang til bage- og bryggeredskaber, og overgang-staden udi mands- og kvindestolene i kirken, enten de var på aftægt eller ikke.

Når de blev gamle eller sengeliggende skal aftægtsyderen forsyne dem med forsvarlig pleje og opvartning, og efter døden skal de begraves standsmæssigt og skikkeligt. De skulle have fri heste og vogn til skikkelig brug, og de skulle ikke påtage sig andet arbejde i gården, end de selv syntes om. Ydermere måtte Rasmus Jakobsen godt arbejde ude for andre for en skilling. Når den ene døde, faldt den halve aftægt tilbage til gården, når den sidste døde, faldt resten tilbage.

Jep Buchholtz skulle give hver af sine halvsøstre, Anneken og Marie Dorothea Rasmusdøtre 80 mark, når de fyldte 26 år, eller når de blev gift, og derefter til de blev udbetalt forrentes med 5% årligt. Mere kunne de ikke forlange i arv af gården.

26: Hans Nissen Fallese: ejer af ½ ejendomsgård i Raad.

* o.1681 i Raad, Øsby sogn,

+ 19-10-1771 sammesteds, 90 år 1 måned og nogle uger gl.

Gift i Øsby 1708 med

27: Gyde Laurtsdatter af Hajstrup.

28: Hans Thomsen Ravn: ejer af sin svigermors fødegård i Halk, gård nr.1.

* 27-1-1701 i Halk,

+ 9-4-1785 i Halk.

Han og hustruen overdrog den hele ejendomsgård til sønnen Knud i 1747 for 2700 mark lybsk samt 2 fag aftægtshus i den østre ende af salshuset med vinduer og kakkellovn, diverse ydelser af korn og kød, en fjerding saltet ål, 3 æbletræer og 1 pæretræ i den søndre æblehave, 10 Rdl i årlig håndskilling og den aftægtsager, der altid har hørt til aftægten. (Haderslev herreds skyld- og panteprotokol 25-11-1747, Bibog s. 1281-1284. De skulle dog først gå på aftægt i 1751.

Gift i Halk 20-6-1719 med

29: Sidsel Jørgensdatter Iversen:

* 28-11-1693 i Halk,

+ 8-12-1765 i Halk.

Børn:

a: Knud Hansen Ravn:

* 9-5-1720. Eftermand på gården.

b: Maren Hansdatter Ravn:

* 14-2-1721.

c: Jørgen Hansen Ravn:

* 18-7-1723. Se nr.14.

d: Thomas Hansen Ravn:

* 24-10-1725, + 28-8-1807 i Hoptrup, gårdejer.

e: Anders Hansen Ravn:

* 28-11-1727.

f: Peder Hansen Ravn:

* 1-12-1732.

30: Erich Jørgensen: gårdfæster i Skovbølling på en hel fæstegård.

* o.1690,

+ 19-4-1760 i Skovbølling, Bjerning sogn, 70 år gl. Begravet inde i kirken.

Gift i Bjerning 11-6-1722 med

31: Maren Caspersdatter:

* o.1686,

+ 21-5-1755 i Skovbølling, Bjerning sogn, 69 år gl.

Hun var først gift i Bjerning 17-6-1717 med **Jeppe Lauesen**, + 21-4-1721, 30 år gl. i Skovbølling.

Børn: 1.ægteskab:

a: Bodil Marie Jeppesdatter:

* 11-5-1718, + 12-4-1719.

b: Maria Jeppesdatter:

* 6-2-1720.

Børn: 2.ægteskab:

c: Casper Erichsen:

* 4-1-1723, + 9-5-1725.

d: Anna Dorothea Erichsdatter:

* 2-10-1773, se nr.15.

2 x tip-oldeforældre:

36: Peder Pedersen Degn:

Sognedegn i Nustrup. Ifølge Ribe stifts edsbog, C4-806, afgav han sin degneed 25-9-1675. Han blev efterfulgt af Niels Jensen 9-9-1691, og herefter drev han de to 1½ ottings gårde i Nustrup = 3/5 gård, indtil han afstod den ene i 1699 til Niels Nielsen, som hans søn, Hans Pedersen Degn (nr.18) overtog i 1708, mens han afstod den anden i 1702 til Peder Pedersen Post (nr.20). I amtsregnskaberne 1709 er der en opgørelse over bortfæstelsen af Gram herreds ødegårde i 1708, og her står der, at Peder Degn havde lejet jorden fra Niels Nielsens øde gård mellem 1705 og 1708.

38: Anders Nielsen:

Fæster den halve Kolsnaplund i 1683 for 3 rdl. Han er måske svigersøn af forgængeren, Peder Thomsen, men det kan ikke bevises. Afstod gården i 1702 til svigersønnen, Hans Jensen ifølgfæstenotaterne i tingbogen det år, og jordebogen 1708,

hvor begge nævnes. Gården var en kongelig fæstegård. De årlige afgifter af gården var landgildepenge: 1 rdl 39 skil, ½ ørte havre, 1 får, 1 høne, 20 æg, 2 svin og tjene-
stepenge: 10 rdl, omregnet i penge i alt 15 rdl 4 mark 6 skilling.

- 48: Jes Iffuersen:** kgl. gårdfæster af en halv gård i Hejsager, Grarup sogn, fra 1660.
+ o.1686 i Hejsager, Grarup sogn, hvor enken overtog fæstet. Kirkebogen mangler.
Gift 28-11-1660 i Grarup sogn med
- 49: Karen Jepsdatter:** af Halk ved vielsen.
+ 29-4-1703 i Hejsager, Grarup sogn, aldersangivelse mangler.
Hun fæster gården i 1686 efter mandens død. Afgiver fæstet til sønnen i 1695.
- 52: Nis Knudsen eller Lauridsen:** ejer af ½ ejendomsgård i Raad.
+ 1733 i Raad, Øsby sogn, dødsdatoen er ikke anført.
Gift med
- 53: N.N. Hansdatter:**
Født på gården.
- 56: Thomas Hansen Ravn:** gårdejer i Halk. Arver sin gård efter konens farbroder, Peder Knudsen Ytzen.
* 19-10-1665 i Bukholm, Halk,
+ 6-2-1735 på Medstedgård, Halk sogn.
Gift i Halk o.1692, trolovet 2-4-1692, med
- 57: Marin Ytzen:**
* 18-9-1672 på Langmose, Halk sogn,
+ mellem 1711 og 1717 i Halk.
Han gift 2.gang i Halk 29-6-1717 med Elsbe Iversdatter af Ultang, trolovet 7-1.
- Børn:**
- a: Karen Thomasdatter Ravn:**
* 30-7-1693, + 25-2-1749, gift 8-6-1717 med **Peder Jørgensen**, Halk.
- b: Ingeborg Thomasdatter Ravn:**
* 19-8-1694, 14-3-1778, gift 21-5-1718 med **Lauritz Madsen**, Halk.
- c: Catrine Thomasdatter Ravn:**
* 6-5-1696, + 1758, gift med **Hans Christensen**, Halk.
- d: Kirsten Thomasdatter Ravn:**
* 26-4-1698.
- e: Hans Thomsen Ravn:**
* 17-1-1701. Se nr.28.
- f: Anneken Thomasdatter Ravn:**
* 3-4-1703.
- g: Peder Thomsen Ravn:**
* 25-9-1704.
- h: Marin Thomasdatter Ravn:**
* 8-11-1707.

I undersøgelseskommissionen for Haderslev amt 1708-15 står, at han har fået skøde på sin gård 27-6-1692. Gården var beregnet til 1 1/8 plov. Indhuset var på 13 fag, lade og stald på 38 fag. Den årlige udsæd var på 7 tdr. rug, 19 tdr. byg, 1 td. ærter, 1½ tdr. vikker, 2 tdr. hvid havre, 35 tdr. grå havre, 2 tdr. boghvede. Besætningen var på 7 heste og 20 kreaturer, og så havde han landsbyens tyr opstaldet, som landsbyens øvrige

medlemmer betalte ham 5 læs hø årligt for. Afgifterne var landgilde m.m. 23 Rdl 45 skil., Contribution 25 Rdl 12 skil., magasinkorn 2 Rdl 45 skil, kirkepenge for ”kirkekoen” 19 skil. Den årlige korntiende var på 1 td. rug, 4 tdr.7 skp. byg, 3 tdr. havre, 1 skp. ærter & 1 skp. boghvede.
Til gården hørte der 2 fæstebønder.

58: Jørgen Iversen Boysen: fæster af gården Tange i Halk sogn 1672.

* o.1647 i Halk, konfirmeret i Halk 1663,
+ før 1705 i Tange, Halk sogn.
Gift i Halk 19-7-1682 med

59: Anne Pedersdatter:

* 23-10-1667 i Halk på gård nr.1,
+ 17-4-1747 i Halk.
Anden gang gift 1705 med **Knud Pedersen**, Halk, som havde hendes fødegård.

3 x tip-oldeforældre:

106: Hans Fallesen:

+ omkring 1677 i Raad, Halk sogn.
Fæster sin halve fødegård i Raad 1661. Betaler fripenge for den i 1669.

112: Hans Ravn: fæster af sin kones fødegård Bokholm i Medsted, Halk sogn fra 1661 til o.1701.

Nævnt i Halk kirkes stolestaderegister 1665, skovfoged i 1672
Gift med

113: Karen Madsdatter:

Født på gården Bokholm, Medsted.

Børn:

a: Mads Hansen Ravn:

* o.1656, + 6-2-1735 i Halk, gift 18-9-1683, gårdfæste af Bokholm..

b: Elsabe Hansdatter Ravn:

Gift 16-10-1680 med **Jørgen Pedersen**, Nørballe, Halk.

c: Thomas Hansen Ravn:

* 5-5-1661, + før 1665.

d: Nis Hansen Ravn:

* 28-1-1663.

e: Thomas Hansen Ravn:

* 19-10-1665. Se nr.56.

f: Gertrud Hansdatter Ravn:

* 10-9-1668. Gift i 1694, trolovet 25-12-1693, med **Hans West**.

g: Marete Hansdatter Ravn:

* 27-9-1671. Gift 9-6-1690 med **Peder Iversen**, Lilholt, Halk.

h: Anne Hansdatter Ravn:

* 5-3-1674. Gift 15-2-1696 med **Iver Christensen**, Gammelgård, Halk.

114: Simon Knudsen Ytzen: ejer af frigården Langmose, Halk sogn.

* på Langmose, Halk sogn,
+ efter 1710 på Langmose, Halk sogn.
Gift i Halk 19-2-1661 med

115: Ingeborg Hansdatter Boysen: antagelig datter af **Hans Nissen Boysen**, Tange, Halk:

+ efter 1702 i Langmose, Halk sogn.

Simon Ytzen fik sine adelige privilegier bekræftet i 23-11-1663 som ætling af Henrik Ytzen, der blev adlet 12-4-1400. På alteret i Halk kirke står der et par lysestager med inskriptionen: Simon Ytzen Langmose 1675.

I 1710 beskrev han Langmose således i indberetningen om frigårde: Salshuset var på 13 fag, udhusene på tilsammen 47 fag. Der var græsning til 28 kreaturer. Han havde 7 fæstebønder under frigården. Udsæden årligt var på 8 tdr. rug, 28 tdr. byg, 47 tdr. havre, 3 tdr. boghvede. Der kunne bjerges 28 læs hø. Desuden havde han 3 ålegårde i Lillebælt.

Ifølge Haderslev tingbog 15-6-1729 (39?) (s.320b) lod Christen Simonsen Ytzen af Langmose på sin afdøde brors vegne, Knud Simonsen Ytzen, tinglæse, at broderens uægte barn, Johannes Knudsen, som han havde avlet sammen med Maren Johansdatter af Hejsager, var hans rette ægte barn.

116: Iver Boysen: gårdfæster i Halk.

+ 15-1-1691 i Halk.

118: Peder Gregersen: gårdejer i Halk af gård nr.1, først nævnt 1660. Gården brændte i 1662.

+ 1708 i Halk, begravet i kirken.

Gift i Halk 23-4-1660 med

119: Sidsel Jørgensdatter.

4 x tip-oldeforældre:

212: Falle Hansen:

Betalte fripenge og plovskat af ½ frigård i Raad i 1642.

Gift med

213: Kirsten:

Besidder gården i 1661.

226: Mads Thomsen:

+ efter 1665 i Bokholm, Medsted, Halk sogn.

Gårdfæster af ½ fæstegård, Bokholm, i Medsted, nævnes mellem 1596 og 1647.

Gift med

227: Gertrud:

Fæster gården 1647, lever i 1652.

228: Knud Hansen Ytzen:

+ 1653 på Langmose, Halk sogn.

Ejer af frigården Langmose 1605-1653, kirkevæрге for Halk kirke 1642-1653.

Gift i Halk 1607 med

229: Marin Fallesdatter:

* på Årø, Halk sogn,

+ 1638 på Langmose, Halk sogn.

230: Hans Nissen Boysen:

Fæster Tange 1664. Nævnt på gården fra 1662. Senere fra 1672 på gård nr.15 i Halk.

Hvis slægtskabet med nr.115 kan bevises, er der anesammenfald mellem Ellen Marie Lund og Johannes M. Lund, idet 230's oldefar, **Jørgen Boysen**, har nr.1580 i Johannes M. Lunds (1821-1889) stamtavle. (Google: Erich Jørgensen - Ahrenkiels.dk).

238: Gregers Lassen: gårdejer i Halk på gård nr.1.
Betalte fripenge for en hel gård i 1633.
+ før 1642 i Halk.
Gift med

239: Maren:
Hun står som ejer af gården i 1642.
+ o.1660 i Halk.

5 x tip-oldeforældre:

452: Thomas Madsen:
Gårdfæster i Medsted, Halk sogn, nævnt i kirkeregnskabet 1564, og bagved er tilføjet i 1664 "Hans Ravn".

456: Hans Knudsen (Ytzen):
+ 1605 på Langmose, Halk sogn, skifte efter ham 4-3-1605.
Gårdejer i Soed, Halk sogn. Fra 1598 ejer af frigården Langmose. Kirkeværge.
Når han kunne købe frigården Langmose, må det skyldes, at hans kone er ud af Ytzen-familien, og nok også, at han på mødrenesiden må være af samme slægt, da hans efterkommere får privilegierne stadfæstede som efterkommere af Henrik Ytzen.
Gift med

457: Mette Mathiasdatter Voet:
* på Beierholm, Halk sogn,
+ efter 1605 på Langmose, Halk sogn.

458: Falle Jensen: gårdejer af den ene af de fire gårde på Årø.
+ 12-4-1612 på Årø, Halk sogn. Dødsfaldet er indført i Åstrup kirkebog.
Gift med

459: Ellen:
Nævnt på gården som enke i 1629 og 1639.

476: Las Gregersen:
Gårdejer i Halk på gård nr.1, først nævnt 1580, død efter 1629, hvor gården brændte, antagelig i Svenskekrigen.

6 x tip-oldeforældre:

912: Knud Jensen:
Selvejergårdmand på Soedgård, Halk sogn, død efter 1564.
Han nævnes på gården i Soed fra 1564.

914: Mathias Voet:
* og + på frigården Beierholm i Halk. Nævnt på gården 1542-74.
Han fik desuden frigården Langmose med sin kone.
Gift med

915: Dorothea Severinsdatter Ytzen:

* på Langmose, Halk sogn,
+ på Beierholm, Halk sogn.

918: Jens Fallesen:

Gårdejer på Årø, nævnt 1564.

952: Gregers Lassen:

Gårdejer i Halk på gård nr.1, nævnt 1539, 1542 og 1564.

7 x tip-oldeforældre:

1824: Jens Jepsen:

Ejer af Soedgård, nævnt 1539 og 1542.

1828: Hans Voet:

Ejer af frigården Beierholm, Halk sogn, måske ved ægteskab med datteren af den tidligere ejer, Mathias Beierholm.

Han gjorde i 1512 tjeneste på Gottorp slot og blev adlet 21-10-1516 af hertug Frederik, senere kong Frederik I af Danmark, på Gottorp slot (Nyt dansk Adelsleksikon s.319). Deltog som forsyningsofficer for hertugen mod Christian II i marts 1523. Fra 1524 til 1543 nævnes han på Beierholm. Våbenskjold.

1830: Severin Ytzen:

Ejer af frigården Langmose, Halk sogn, nævnt 1550 og 1572.

1836: Falle NN:

Gårdejer på Årø.
+ før 1509 på Årø.
Gift med

1837: Kirstine NN:

Nævnt som ejer af gården på Årø i 1509 i Slesvig Bys Zinnesbuch.

8 x tip-oldeforældre:

3648: Jeb Pedersen:

Ejer af Soedgård, nævnt 1468.

3660: Hans Ytzen:

Ejer af frigården Langmose, Halk sogn, nævnt 1530 og 1550 sammen med sønnen. Han får privilegierne efter forfaderen Henrik Ytzen stadfæstet 28-6-1530 af hertug Christian (senere Chr.III) som efterkommer. Denne **Henrik Ytzen** blev adlet i 1400 af kong Erik af Pommern. Han benævnes da høvedsmand på Kalmar, Varberg og Fri-borg. (Navnet angives varierende som Ytzen, Jytsen, Jude). Våbenskjold.

Børn:

a: Severin Ytzen: se nr.1830.

b: Dorthe: gift med Nis Andersen på Lillholt, Halk sogn. Sælger sin arvepart i Langmose og Heisagergårde, som hun har arvet efter faderen og broderen, Jacob, til broderen Hans Ytzen på Langmose i 1535.

c: Jacob Ytzen: + før 1535, havde part i Langmose og Heisagergårde.

9 x tip-oldeforældre:

7320: Henrik Ytzen:

+ omkring 1535 på Langmose.

Ejer af frigården Langmose, Halk sogn.

Det antages, at han har været gift med

7321: Sofie Emmiksen:

* på Refsø gods, Sommersted sogn,

+ på Langmose efter 1550, hvor hun kaldes enke efter Henrik i Knud Ruds breve fra Vedbygård.

Cand.mag. Henrik Fangel tager det i sin artikel i Sønderjyske årbøger for givet, at de to er gift, idet Henrik Ytzens efterkommere er i besiddelse af en hel del Emmiksen gods på Haderslev Næs, og idet Sofie Emmiksen i flere breve mellem 1536 og 1550 kalder sig enke efter Henrik. Hvis denne antagelse er rigtig, kan vi føre vores familie gennem de gamle danske adelsslægter Bjørn og Hvide tilbage til Christoffer 2. (+ 1332), der leverede ikke så få uægte døtre som koner til danske adelsmænd, og dermed tilbage til Gorm den Gamle.

Søstre Sofie og Dorthe Emmiksen havde før 1537 solgt deres søsterlodder i godset Refsø til deres brødre.

Sofie Emmiksen modtog som pant en gård i Kølstrup ved Kalø i 1531 af sin søster, Dorthe Emmiksen og gav i stedet hende en stor guldkæde. Denne gård pantsatte Sofie så i 1537 til Knud Rud af Vedbygård for 100 mark i gamle 4 skillingen under et ophold i Korsør.

I 1535 på Sct. Mikkelssdag solgte hun og hendes mand to guldringe, den ene med en safir i, til samme Knud Ruds hustru, Dorthe, for andre 100 mark, da de var i Korsør på vej fra Sjælland til Jylland. Hun skriver derom i et brev fra Midfaste 1536, og kalder sig da enke efter Henrik.

Generation **10** til **27** er en meget kort gennemgang af vores forbindelse bagud til forskellige lavadelsslægter og den ældste danske kongefamilie. Disse emner er udførligt behandlet i Danmarks Adels Årbøger og i Emmy og Peter Mikkelsen: Til slægtens ihukommelse. Se nedenfor.

10 x tip-oldeforældre:

14642: Otto Emmiksen:

Nævnt 1477-1523. Ejer af Refsø gods. Lavadelig.

Gift med

14643: Anna Andersdatter Bjørn fra Voergård gods.

11 x tip-oldeforældre:

29284: Hartvig Emmiksen:

Ejer af Refsø gods, Sommersted sogn.

Gift med
29285: Karen Sehested.

29286: Anders Jacobsen Bjørn:
+ 1490, begravet i Ørsted kirke, Ørsted sogn.
Ejer af Voergård gods, Voer sogn.
Gift med

29287: Anne Lauridsdatter Muus fra Stenalt gods.
+ 1492, begravet i Ørsted kirke, Ørsted sogn.

12 x tip-oldeforældre:

58568: Emmik Esbernsen:
Nævnt 1427-1451, ejer af Refsø gods.
Gift med

58569: Dorte Pogwisch.

58572: Jacob / Jachim Bjørnsen Bjørn:
+ 1467, ejer af Stensgård, Salling herred.
Gift 1427 med

58573: Margrethe Andersdatter Hvide:
+ 1449 på Stensgård.

58574: Laurids Muus:
* 1408 på Stenalt gods,
+ 1438 på Stenalt gods, begravet i Ørsted kirke.
Ejer af Stenalt gods, Ørsted sogn.
Gift med

58575: Gertrud Jensdatter Løvenbalk fra Aunsbjerg gods.

13 x tip-oldeforældre:

117136: Esbern Tagesen:
+ 1412, godsbesidder i Slogs herred.
Gift med

117138: Margrethe Limbæk:
Nævnt 1404.

117144: Bjørn Olufsen:
Nævnt 1381, ejer af Stensgård, Salling herred.

117146: Anders Offesen:
+ o.1420. Ejer af Bjørnsholm. Han var oldebarn af marsk **Stig Andersen** på Hjelm.
Gift med

117147: Else Holgersdatter Krognos:
* 1379, + 1470, begravet i Hornslet kirke, gift 2. med **Otto Nielsen Rosenkrans.**

117150: Jens Nielsen Løvenbalk:

* o.1364 på Aunsbjerg gods, Sjørsløv sogn, Kjellerup,
+ 1438 på Aunsbjerg gods, begravet i Gråbrødre kirke, Viborg.
Ejer af Aunsbjerg gods, Sjørsløv sogn, kansler, landsdommer.
Gift med

117151: Ellen Pedersdatter Munk fra Holbækgård gods, Holbæk sogn, Djursland.

14 x tip-oldeforældre:

234300: Niels Eriksen Løvenbalk:

* 1331 på Aunsbjerg gods.
Levede i 1377, hvor han var een af kong Olufs rådgivere.
Ejer af Aunsbjerg gods, Sjørsløv sogn.
Gift med

234301: Sophie Johansdatter Rantzau.

15 x tip-oldeforældre:

468600: Erik Christoffersen:

* o.1310, + 1332 i Kiel.
Ejer af Aunsbjerg Gods, Sjørsløv sogn.

16 x tip-oldeforældre:

937200: Christoffer II:

* 1276, + 1332. Begravet i Sorø kirke.
Dansk konge 1320-1326, 1330-1332.
Han var far til mange illegitime børn og har derfor mange efterkommere rundt om i verden. Sønnen, **Erik**, havde han med en datter fra adelsslægten **Lunge**, **Inger Iversdatter Lunge**.

17 x tip-oldeforældre:

1874400: Erik Klipping:

* o.1349, + 1286. Begravet i Viborg domkirke.
Dansk konge 1259-1286.
Gift med

1874401: Agnes af Brandenburg.

18 x tip-oldeforældre:

3748800: Christoffer I:

* o.1219, + 1259. Begravet i Ribe domkirke.
Dansk konge 1252-1259.
Gift med

3748801: Margrethe af Pommern.

19 x tip-oldeforældre:

7497600: Valdemar Sejr:

* 1170, + 1241. Begraved i Sct.Bendts kirke, Ringsted.

Dansk konge 1202-1241.

Gift med

7497601: Bengeria af Portugal.

20 x tip-oldeforældre:

14995200: Valdemar den Store:

* 1131, + 1182. Begraved i Sct.Bendts kirke, Ringsted.

Dansk konge 1157-1182.

Gift med

14995201: Sofie af Rusland.

21 x tip-oldeforældre:

29990400: Knud Lavard:

* 1096, + 1131 i Haraldsted. Myrdet.

Dansk prins.

Gift med

29990401: Ingeborg af Rusland.

22 x tip-oldeforældre:

59980800: Erik Ejegod:

* i Slangerup, + 1103 på Cypren på pilgrimsrejse til Jerusalem.

Dansk konge 1095-1103.

Gift med

59980801: Bodil Thrugottdatter:

+ 1104 lige udenfor Jerusalem.

23 x tip-oldeforældre:

119961600: Svend Estridsen:

* 1018, + 1074. Begraved i Roskilde domkirke.

Dansk konge 1047-1074.

24 x tip-oldeforældre:

239923200: Ulf Jarl:

Dansk adelsmand, hvis kone var datter af den danske konge, og derfor fik deres søn hans moders fornavn + sen som efternavn, da hun var af større byrd, end hans far.

Gift med

239923201: Estrid Svendsdatter.

25 x tip-oldeforældre:

479846402: Svend Tveskæg:

Dansk konge til 1014, hvor han døde. Boede i Jelling. Begraved i Roskilde domkirke.
Gift med

479846403: Sigrid Storraade.

26 x tip-oldeforældre:

959692804: Harald Blaatand:

Dansk konge, død o.985. Boede i Jelling. Begraved i Roskilde domkirke.
Gift med

959692805: Gunhild.

27 x tip-oldeforældre:

1919385608: Gorm den Gamle:

Dansk konge o.940, boede og døde i Jelling.
Gift med

1919385609: Thyra Danebod.

Kilder:

Rigsarkivet, Åbenrå:

Kirkebøgerne fra Nustrup, Gammel Haderslev, Øsby og Halk sogne.
Skøde- og panteprotokoller fra de omhandlede sogne.
Gram Herreds tingbog 1657 ff. med lakuner.

Rigsarkivet, København:

Sønderjyske skatteregnskaber.
Frigårdene i Haderslev Herred.
Rentekammeret: Undersøgelseskommissionen i Haderslev Amt 1708-1715 & General- landundersøgelseskommissionen i Slesvig-Holsten 1723-30. Herunder Akter vedrørende frigårdene og andre privilegerede gårde i Haderslev amt 1694-1730.

Iacob Löwe, København:

Private meddelelser vedrørende Nustrup sogns gårdhistorie og sønderjyske slægter.

Pastor emer. Edward Juhler, Løjt Kirkeby:

Private meddelelser vedrørende Frigårdene i Haderslev Herred.
Sønderjysk Månedsskrift: Frigaardene i Haderslev Herred.

Peter og Emmy Mikkelsen:

Til slægtens ihukommelse, Vordingborg 1976. (Lidt rodet, men med meget godt og udførligt indhold også om slægten tilbage til Gorm den Gamle).

Pastor emer. Anders Andersen, Haderslev:

Private meddelelser vedrørende Ytzen-slægten. Hans søn, Bernhard Andersen var gift med Ester Møllgaard (Lund efterslægten).

Sønderjyske Årbøger 1972:

Henrik Fangel: Slægten Emmiksen og dens gods.

Bodil Clausen:

Gårde i Haderslev og Tyrstrup Herreder 1531-1753. Historisk Samfund for Sønderjylland nr.76, 1997.
Under gårdene en mængde slægtshistorie.

Danmarks Adels Årbøger:

Slægterne Emmiksen 1892, Ytzen (Jytzen), Voet / Foth.

Danske Adelsvåbener:

Politikkens Forlag 1973.

Mikael Venge: "Når vinden føjer sig ...", Odense 1977, disputats, s.36: Hans Foth.

Johannes J. Lund
Spjald, 2012-2021

